

Tampereen kaupungin toimittajan sosiaalisen vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteet (Code of Conduct)

Johdanto

Kestävä kehitys on Tampereen kaupungin strategiaa läpileikkaava teema, ja se otetaan huomioon kaupungin toiminnassa ja päätöksenteossa. Hankinnan strategisissa painopisteissä Tampereen kaupunki sitoutuu hankkimaan tuotteet ja palvelut ilmaston, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta vastuullisesti sekä edistämään ihmisoikeuksien ja työelämän perusoikeuksien toteutumista hankinnoissaan.

Yhdistyneiden Kansakuntien yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden ja OECD:n toimintaohjeiden mukaan yritysten tulee kunnioittaa ihmisoikeuksia.

Yritysten vastuu kunnioittaa ihmisoikeuksia tarkoittaa, että niiden tulee:

- välttää aiheuttamasta haitallisia ihmisoikeusvaikutuksia toiminnassaan tai myötävaikuttamasta haitallisten ihmisoikeusvaikutusten syntyä,
- puuttua näihin vaikutuksiin, jos niitä esiintyy yrityksen toiminnassa tai alihankintaketjuissa,
- etsiä tapoja ehkäistä tai hillitä haitallisia ihmisoikeusvaikutuksia, jotka liittyvät liikesuhteen kautta suoraan yrityksen liiketoimintaan, tuotteisiin tai palveluihin, vaikka yritys ei itse myötävaikuttaisikaan kyseisten vaikutusten syntymiseen.

Tampereen kaupungin sopimustoimittajien tulee sitoutua näihin velvoitteisiin ja varmistaa, että tässä asetetut vähimmäisvaatimukset täyttyvät heidän omassa toiminnassaan ja toimitusketjussaan. Toiminnan ja yhteistyön Tilaaajan kanssa tulee olla avointa, läpinäkyvää ja keskustelemaa.

Sopimustoimittajan ja Tilaaajan väliseen sopimukseen viitataan termillä ”hankintasopimus”. ”Toimitusketjulla” tarkoitetaan tietyn tuotteen tai palvelun tuotantoon rakennettua verkostoa yritysten ja niiden toimittajien välillä. ”Toimitusketjuun” sisältyvät kaikki vaiheet raaka-aineiden hankinnasta, tuotantoon, varastointiin ja jakeluun loppukäyttäjälle. ”Alihankkijaksi” katsotaan hankintasopimuksessa tarkoitetun tavarain tai palvelun tuottamiseen konkreettisesti osallistuva toimittaja, jonka kanssa sopimustoimittajalla on sopimus. Toimitusketjua ja alihankkijoita koskevia vaatimuksia on korostettu tässä dokumentissa viittaamalla ”työnantajaan”. ”Työnantaja” tarkoittaa myös toimittajaa itseään tämän toimiessa työnantajana.

Lainsäädännön noudattaminen

Toimittajan ja sen alihankkijoiden tulee noudattaa tavaroiden ja palveluiden tuottamisvaltiossa voimassa olevaa kansallista lainsäädäntöä.

Jos tässä dokumentissa esitetyt velvoitteet ylittävät tuottamisvaltion lainsäädännön mukaiset velvoitteet, toimittajan ja sen alihankkijoiden tulee kuitenkin noudattaa tässä dokumentissa esitettyä.

Toimittaja varmistaa alihankkijoidensa kanssa tehtävillä sopimuksilla, että alihankkijat sitoutuvat tässä dokumentissa esitettyihin tai niitä sisällöltään vastaaviin vaatimuksiin.

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen

Toimittaja on velvollinen kunnioittamaan ihmisoikeuksia sekä omissa toiminnoissaan että toimitusketjussaan. Toimittaja edellyttää ihmisoikeuksien kunnioittamista myös sen toimitusketjuun kuuluvilta yrityksiltä.

Työehtoihin ja työn tekemisen olosuhteisiin liittyvät velvoitteet

Lapsityön kieltö

Lapsilla teetettävä työ (lapsityö) on kielletty, lukuun ottamatta ILO:n sopimuksessa nro 138 perusteltuja poikkeuksia. Lapsella ei saa teettää työtä, joka haittaa hänen opintojaan tai on vahingollista hänen terveydelleen tai kehitykselleen. Lapsella tarkoitetaan tässä henkilöä, joka on alle 15-vuotias.

Alle 18-vuotiaat lapset voivat työskennellä vain tehtävissä, jotka eivät ole niiden luonteen tai olosuhteiden johdosta haitallisia lasten terveydelle, turvallisuudelle ja moraalille. Alle 18-vuotiailla ei saa teettää yö- tai ylityötä.

Pakkotyön kieltö

Pakkotyö on kielletty. Kaikkien työsuhteiden tulee olla vapaaehtoisia ja työntekijällä tulee aina olla oikeus päättää työsopimus kohtuullisella irtisanomisajalla.

Työntekijän kanssa tulee tehdä kirjallinen työsopimus kielellä, jota työntekijä ymmärtää.

Työantajat ja työnvälitysagentit eivät saa pitää hallussaan tai muutoin piilottaa, takavarikoida tai tuhota työntekijän henkilöllisyyttä ja oleskeluoikeutta osoittavia asiakirjoja.

Työntekijöiltä ei saa vaatia rekrytointipalkkioita tai rekrytointiin liittyviä maksuja.

Syrjinnän ja häirinnän kieltö

Potuu, ihonväriin, sukupuoleen, siviilisäätyn, raskauteen, uskontoon, sosiaaliseen tai etniseen alkuperään, kansalaisuuteen, fyysisiin ominaisuuksiin, ikään, poliittisiin mielipiteisiin, ammatilliseen järjestäytymiseen ja seksuaaliseen suuntautumiseen liittyvä sekä kaikenlainen muu syrjintä on kielletty.

Työntekijöiden ahdistelu ja häirintä on kielletty.

Järjestäytymisvapaus

Työnantaja kunnioittaa työntekijöiden oikeutta ja vapautta ammatilliseen järjestäytymiseen ja kollektiiviseen neuvotteluun. Työnantajan tulee informoida työntekijöitä tästä oikeudesta.

Palkkaus ja työajat

Palkka on maksettava suoraan työntekijälle sovittuna ajankohtana kokonaisuudessaan. Palkasta ja muista eduista ei saa tehdä vähennyksiä kurinpitotarkoituksissa, eikä muita kuin kansallisessa lainsäädännössä eriteltyjä vähennyksiä. Palkan yhteydessä työntekijälle on annettava kirjallinen palkkakuitti.

Työntekijöille maksettava palkka ei missään olosuhteissa saa olla alempi kuin työskentelymaassa voimassa oleva kyseiseen toimialaan sovellettava vähimmäispalkka tai soveltuvan työehtosopimuksen mukainen vähimmäispalkka, sen mukaan kumpi näistä on korkeampi.

Ylityön tekemisen on oltava vapaaehtoista. Työntekijöille on maksettava lainsäädännön, toimialan käytännön tai sovellettavan työehtosopimuksen mukaiset ylityökorvaukset, sen mukaan mitkä näistä ovat korkeimmat.

Työtuntien määrä ei saa ylittää työskentelypaikan lainsäädännön mukaista maksimimäärää, ylityö mukaan lukien. Enimmäistuntimäärän saa ylittää vain tapahtuneen tai uhkaavan onnettomuuden vuoksi, ylivoimaisen esteen vuoksi, taikka kiireellisen korjaus- tai huoltotyön vuoksi.

Poissaolot, kuten loma, sairausaika ja vanhempainvapaat on korvattava kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Terveellinen ja turvallinen työympäristö

Työympäristön tulee olla työntekijöille terveellinen ja turvallinen. Työnantaja ehkäisee ja seuraa työperäisten tapaturmien, läheltä piti -tilanteiden, terveydellisten haittojen ja sairauksien ilmenemistä.

Työntekijöille on järjestettävä koulutusta ja tietoa työhön liittyvistä menettelytavoista, riskeistä ja niiden ehkäisemisestä, mukaan lukien paloturvallisuus, vaaralliset työtehtävät sekä ensiapu. Työntekijöille on annettava asianmukainen suojavarustus.

Työnantaja järjestää työntekijöille työskentelymaan lainsäädännön vaatiman työterveyshuollon.

Korruption vastustaminen

Toimittaja ei suoraan tai epäsuorasti tarjoa kenellekään maksua tai muuta vastiketta saadakseen tai säilyttääkseen liiketoimia tai saavuttaakseen ansiotonta hyötyä toiminnoissaan.

Toimittaja ei suoraan tai epäsuorasti pyydä eikä ota vastaan maksua tai muuta vastiketta kolmannelta osapuolelta, siten että tällä voi olla vaikutusta toimittajan liiketoimintapäätösten objektiivisuuteen.

Vaatimusten noudattamisen valvonta

Tilaaaja voi velvoitteiden noudattamisen valvomiseksi vaatia toimittajaa esittämään selvityksiä ja asiakirjoja, korjaamaan havaittuja puutteita sekä esittämään selvitystä korjaavien toimenpiteiden toteuttamisesta. Tilaaajalla on oikeus auditoida toimittajan ja/tai sen alihankkijoita hankintasopimuksen ehtojen mukaisesti.

Toimittajan tulee sopimuksilla varmistaa, että hankintasopimusehtojen ja näiden velvoitteiden mukaiset vaatimukset toteutetaan sekä sen omissa toiminnoissa että toimitusketjussa.

Rikkomuksista ilmoittaminen

Näiden Tampereen kaupungin toimittajan sosiaalisen vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteiden vastaisesta toiminnasta tulee ilmoittaa sopimusyhteyshenkilölle.

Toimittajan sosiaalisen vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteiden itsearviointilomake

Tällä itsearviointilomakkeella Tampereen kaupunki pyytää toimittajaansa kuvaamaan tapansa johtaa ja varmistaa sosiaalisen vastuullisuuden toteutumista. Lomakkeella toimittajaa pyydetään kuvaamaan johtamistapansa nykytilannetta, jonka avulla Tampereen kaupunki voi tunnistaa mahdollisia puutteita ja riskejä toimittajan sosiaalisen vastuullisuuden johtamisessa. Mikäli vastausten perusteella tunnistetaan tarve toimenpiteisiin, sopivat kaupunki ja toimittaja yhdessä kirjallisesti tarvittavista keinoista sosiaalisen vastuullisuuden varmistamiseksi.

Toimittajan tulee toimittaa lomake Tampereen kaupungille sopimuksen yhteyshenkilölle kuuden viikon kuluessa erillisestä pyynnöstä.

1 Sopimustiedot (hankintayksikkö täyttää)

Sopimuksen nimi: Kirjoita tähän
Tilaajan yhteyshenkilö ja yhteystiedot: Kirjoita tähän

2 Toimittajan tiedot

Toimittajan nimi: Kirjoita tähän
Y-tunnus/ ALV-numero: Kirjoita tähän
Yhteyshenkilö tätä itsearviointia koskevissa kysymyksissä (nimi ja yhteystiedot): Kirjoita tähän

3 Vastuullisuuslinjaukset

Onko toimittajalla olemassa johdon hyväksymät vastuullisuuslinjaukset/ -politiikat, joka sisältävät sitoumuksen noudattaa Tampereen kaupungin Code of Conductissa mainittuja velvoitteita tai vastaavia sosiaalisen vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteita? Kuvaile vastuullisuuslinjausten sisältöä kohdassa "Selvitys" tai lisää lomakkeen liitteeksi toimittajan oma Code of Conduct.	
☐ Kyllä	Perustele vastauksenne alla kohdassa "Selvitys".
☐ Kyllä, osittain	Voit vastata "osittain" mm. jos toimittaja täyttää osan vaatimuksista, mutta ei kaikkia. Perustele vastauksenne alla kohdassa "Selvitys".
☐ Ei	Vastaa "Ei", jos toimittaja ei täytä vaatimusta miltään osin.

Selvitys	Kirjoita tähän

4 Toimittajan toimitusketjun sitouttaminen sosiaalisen vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteisiin

Onko toimittaja varmistanut sopimuksin, että Tampereen kaupungin Code of Conductissa mainittuja velvoitteita tai vastaavia sosiaalisen vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteita noudatetaan myös toimittajan alihankintaketjussa?

☐ Kyllä	Perustele vastauksenne alla kohdassa "Selvitys".
☐ Kyllä, osittain	Voit vastata "osittain" mm. jos toimittaja täyttää osan vaatimuksista, mutta ei kaikkia. Perustele vastauksenne alla kohdassa "Selvitys".
☐ Ei	Vastaa "Ei", jos toimittaja ei täytä vaatimusta milteään osin.
Selvitys	Kirjoita tähän

5 Johtotason vastuuhenkilö vastuullisuusasioissa

Onko toimittaja nimennyt johtotason vastuuhenkilön, jonka vastuulla on sosiaalisen vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteiden noudattamisen valvonta? Ilmoita kohdassa "Selvitys" tämän henkilön tehtävänimike.

☐ Kyllä	Perustele vastauksenne alla kohdassa "Selvitys".
☐ Kyllä, osittain	Voit vastata "osittain" mm. jos toimittaja täyttää osan vaatimuksista, mutta ei kaikkia. Perustele vastauksenne alla kohdassa "Selvitys".
☐ Ei	Vastaa "Ei", jos toimittaja ei täytä vaatimusta milteään osin.
Selvitys	Kirjoita tähän

6 Menettely riskiarviointien tekemiseen

Tekeekö toimittaja säännöllisesti riskiarviointia, joka kattaa toimittajan toimitusketjun ja sosiaalisen vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteisiin liittyvät riskit? Jos kyllä, niin kuvaile toimittajan menettely kohdassa "Selvitys" tai erillisellä liitteellä.

☐ Kyllä	Perustele vastauksenne alla kohdassa "Selvitys".
☐ Kyllä, osittain	Voit vastata "osittain" mm. jos toimittaja täyttää osan vaatimuksista, mutta ei kaikkia. Perustele vastauksenne alla kohdassa "Selvitys".
☐ Ei	Vastaa "Ei", jos toimittaja ei täytä vaatimusta miltään osin.
Selvitys	Kirjoita tähän

7 Toiminnan vastuullisuuden säännöllinen seuranta

Onko toimittajalla menettely, jonka mukaisesti toimittaja seuraa säännöllisesti toiminnan ja toimitusketjun yhteensopivuutta sosiaalisen vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteiden kanssa? Kuvaile toimittajan menettely kohdassa "Selvitys" tai erillisellä liitteellä.

☐ Kyllä	Perustele vastauksenne alla kohdassa "Selvitys".
☐ Kyllä, osittain	Voit vastata "osittain" mm. jos toimittaja täyttää osan vaatimuksista, mutta ei kaikkia. Perustele vastauksenne alla kohdassa "Selvitys".
☐ Ei	Vastaa "Ei", jos toimittaja ei täytä vaatimusta miltään osin.
Selvitys	Kirjoita tähän

8 Menettely poikkeamien korjaamiseen

Onko toimittajalla menettely, jonka avulla toimittaja ehkäisee epäkohtia ja poikkeamia sosiaalisen vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteista ja vähentää ja poistaa viipymättä niiden haitallisia vaikutuksia, esimerkiksi korjaamalla kyseinen epäkohta tai poikkeama? Kuvaile toimittajan menettely kohdassa "Selvitys" tai erillisellä liitteellä.

☐ Kyllä	Perustele vastauksenne alla kohdassa "Selvitys".
☐ Kyllä, osittain	Voit vastata "osittain" mm. jos toimittaja täyttää osan vaatimuksista, mutta ei kaikkia. Perustele vastauksenne alla kohdassa "Selvitys".

☐ E	Vastaa "E", jos toimittaja ei täytä vaatimusta miltään osin.
Selvitys	Kirjoita tähän

9 Tiedot tuotantolaitoksista

Pystyykö toimittaja antamaan tilaajalle tiedon, millä paikkakunnalla ja missä tuotantolaitoksessa hankintasopimuksessa ja tässä itsearviointilomakkeessa tarkoitetut tuotteet ja palvelut on tuotettu?

☐ Kyllä	Anna tarvittavat tiedot alla kohdassa "Selvitys". Tehtaan tarkkaa osoitetta ei tarvitse tässä vaiheessa ilmoittaa.
☐ Kyllä, osittain	Voit vastata "osittain" mm. jos toimittaja täyttää osan vaatimuksista, mutta ei kaikkia. Perustelkaa vastauksenne alla kohdassa "Selvitys".
☐ E	Vastaa "E", jos toimittaja ei täytä vaatimusta miltään osin.
Selvitys	Kirjoita tähän